

Перелік посилань:

1. Гаврилішин А. П., Ошурко С. М. Загальні положення про господарські договори в Україні. *Науковий вісник Ужгородського національного університету. Сер. Право*. 2014. Вип. 24. С. 144–147.

2. Цивільний кодекс України: Закон України від 16 січ 2003 р. № 435-IV. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/435-15> (дата звернення 29.03.2024).

3. Господарський кодекс України: Закон України від 16 січ 2003 р. №436-IV. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/436-15> (дата звернення 29.03.2024).

4. Ступник Я. В., Григаш Д. М. Господарський договір: поняття та особливі ознаки. *Порівняльно-аналітичне право*. 2015. № 1. С. 132 – 136.

5. Мілаш В.С. Договірне право: консп. лекцій Харків: ХНУМГ. 2018. 80 с.

ЗАКОНОДАВЧЕ ЗАКРІПЛЕННЯ ФІНАНСОВОГО КОНТРОЛЮ ПІД ЧАС ВОЄННОГО СТАНУ

Леонтєва Л.В., канд. юрид. наук, доцент

Коньова К.А., здобувач вищої освіти

Нікітенко Д.М., здобувач вищої освіти

Харківський національний автомобільно-дорожній університет

З огляду на чинне законодавство та рівень соціально-економічного розвитку країни, Україна розвивається дуже швидко, з динамічним, реформаторським, багатозаровим та багаторівневим розвитком, але з введенням воєнного стану було виявлено низку недоліків. Вони стосуються підзвітності та прозорості, ефективності державних інституцій та їхньої реакції на зміни, спричинені воєнним станом, для забезпечення соціального зростання та розвитку.

Науковці розглядають державний фінансовий контроль як нагляд за законністю дій, як складову державного управління, як форму державного регулювання в межах компетенції органів, що здійснюють фінансовий контроль, як процес дотримання законності та доцільності, як складову-

ву фінансової діяльності держави, як вид захисту суб'єктів господарювання з різних позицій [1].

На законодавчому рівні питання контролю бізнесу також регулюється Цивільним кодексом України та Господарським кодексом України [2].

З рештою, ефективна система фінансового менеджменту для управління та використання державних (місцевих) ресурсів (публічних коштів, довгострокових активів та інших активів) гарантує прозорість, підзвітність та якість діяльності держави і є не лише інструментом для уряду, органів місцевого самоврядування та господарських організацій, а й забезпечує фінансову стабільність та безпеку країни, досягнення її стратегічних цілей, підвищення ефективності та результативності діяльності, а також для досягнення стратегічних цілей держави, підвищення ефективності державної політики та покращення якості життя її громадян вона має першочергове значення.

Існуюча система управління фінансами в умовах воєнного часу стикається з проблемою неповноти та неузгодженості законодавства, що регулює організацію управління. В Україні існує низка законів та підзаконних актів, включаючи Конституцію України [3], Укази Президента, постанови Кабінету Міністрів та міжнародні Конвенції, які є обов'язковими до виконання під час воєнного стану. Однак немає базового закону, який би чітко визначав механізми взаємодії між державними органами, пов'язаними з управлінням фінансами, їхні функціональні завдання та принципи роботи. Фінансовий контроль здійснюється відповідними органами відповідно до Закону «Про державну службу» та Закону «Про центральні органи виконавчої влади». Важливо також чітко розподілити повноваження контролюючих органів у період війни. Діяльність бізнесу в цей період потребує не лише міцної правової бази, а й чітких механізмів взаємодії та координації контролюючих органів.

Досить багато органів задіяні під час військового стану для фінансового контролю з відповідною компетенцією та вони розподілені за такими ознаками: загальнодержавні (Верховна Рада України, Президент України, Кабінет міністрів України) та органи місцевого самоврядування; за інститутами: податкові; контрольно-ревізійні; органи державного казначейства; фінансово-кредитні установи тощо; за компетенцією: загальної компетенції (для яких здійснення фінансового контролю не є основною діяльністю); спеціальної компетенції (спеціально створені для діяльності у сфері фінансового контролю).

Під час воєнного стану в Україні досить важливу роль відіграє діяльність профільних комітетів Верховної Ради України з питань бюджету, фінансів та банківської діяльності. Вони ініціювали прийняття за основу проекту Закону №7442 «Про внесення змін до Закону України «Про процедури банкрутства». Відповідно до процедури банкрутства в період воєнного стану пропонується спростити процедуру банкрутства в умовах воєнного та післявоєнного стану та підвищити ефективність її застосування. Було запропоновано низку процедурних питань для усунення невідповідностей і недоліків під час цього процесу. У зв'язку з широкомасштабним збройним вторгненням Російської Федерації пропонується спростити доступ збанкрутілих компаній до судових процедур банкрутства, що може підвищити ефективність процедур банкрутства у воєнній та післявоєнній обстановці. Крім того, законопроект дозволить арбітражним судам належним чином і своєчасно здійснювати свої повноваження у справах про банкрутство.

Одним із основних органів фінансового контролю є Рахункова палата України.

Незалежність органів державного фінансового контролю забезпечується заборонаю незаконного втручання в їх діяльність, здійснення повноважень їх посадових осіб,

спеціальним статусом центрального органу виконавчої влади, який забезпечує формування та реалізує державну політику у сфері державного фінансового контролю, призначенням керівників його територіальних органів без погодження з головами місцевих державних адміністрацій.

Органи державного фінансового контролю можуть застосовувати у своїй діяльності основні принципи діяльності Міжнародної організації вищих органів фінансового контролю та її регіональних організацій, Міжнародні стандарти вищих органів фінансового контролю та Міжнародної федерації бухгалтерів у частині, що не суперечить Конституції України та законам України. Взаємовідносини у сферах діяльності органів державного фінансового контролю з відповідними органами інших держав та міжнародними організаціями базуються на міжнародних договорах України, а також на установчих актах та правилах міжнародних організацій, членом яких є Україна.

Центральний орган виконавчої влади, який забезпечує формування та реалізує державну політику у сфері державного фінансового контролю, може укладати міжнародні договори України з іноземними органами державної влади і міжнародними організаціями, меморандуми з освітніми і науково-дослідними установами та організаціями про співпрацю та обмін інформацією.

Внаслідок безсистемності в нормативному полі України спостерігається розбалансована система контролюючих органів та дублювання їх обов'язків. Зокрема в Україні державний фінансовий контроль здійснюється численними органами, непов'язаними між собою. Більшість функцій і повноважень у сфері державного фінансового контролю дублюються зовнішніми та внутрішніми органами й структурними підрозділами державного фінансового контролю. Відсутній чіткий, законодавчо встановлений розподіл повноважень контролюючих органів, а також не визначений

чіткою мірою механізм взаємодії та координації дій органів контролю між собою, з іншими органами публічної влади та громадськістю. Відсутні єдині підходи до структурної організації суб'єктів контролю.

Чинне законодавство практично не регламентує організацію внутрішнього (місцевого) та громадського державного фінансового контролю, що спричиняє відсутність єдиної системи органів фінансового контролю на рівні територіальних громад.

Закон України «Про основні засади здійснення державного фінансового контролю в Україні» – хоча й покликаний визначити правові засади здійснення державного фінансового контролю, лише регламентує діяльність центрального органу виконавчої влади, уповноваженого Президентом України на реалізацію державної політики у сфері державного фінансового контролю [4].

Отже, можемо зробити висновок, що одним із найважливіших напрямків підвищення ефективності фінансового контролю в сучасних умовах є розмежування повноважень контролюючих суб'єктів поряд із цим їх координація і взаємодія між собою. Сама взаємодія є необхідною умовою належного здійснення державного фінансового контролю, оскільки всі контрольні органи мають спільну мету – захист та охорона інтересів держави, діють на підставі однакових принципів. Метою взаємодії є оптимізація контрольних заходів, що позитивно впливатиме на функціонування об'єкта перевірки, а також забезпечення фінансової дисципліни.

Побудувати ефективну систему фінансового контролю в Україні, яка б забезпечувала стабільний стан фінансової дисципліни в регіонах, на думку, як науковців так і практиків, можна лише за наявності ефективної системи внутрішнього контролю в органах місцевої влади, тобто системи місцевого фінансового контролю.

Перелік посилань:

1. Податковий кодекс України: Закон України від 02 груд. 2010 р. № 2755-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-7#Text> (дата звернення: 01.03.2024).
2. Господарський кодекс України: Закон України від 16 січ. 2003 р. № 436. URL: <http://zakon1.rada.gov.ua> (дата звернення: 01.03.2024).
3. Конституція України: Закон України від 28.06.1996 № 254к/96-В. URL: <http://zakon1.rada.gov.ua> (дата звернення: 02.03.2024)
4. Про основні засади здійснення державного фінансового контролю в Україні від 26 січ. 2003 р. № 2939-XII. URL: <http://zakon1.rada.gov.ua>.

НОРМАТИВНО-ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ СКЛАДАННЯ ФІНАНСОВОЇ ЗВІТНОСТІ НА ПІДПРИЄМСТВАХ ТРАНСПОРТУ

*Маліков В.В., д-р наук держ. упр., професор
Бєлов Л.О., здобувач вищої освіти
Козельська О.І., здобувач вищої освіти
Харківський національний автомобільно-дорожній університет*

Сучасне транспортне підприємство має на меті досягнення максимального ефекту від своєї діяльності, а це неможливо без ефективного управління ним. Своєю чергою, управління виступає творчим процесом керівника, що ґрунтується на виважених рішеннях, прийнятих на основі даних, що відображають реальний стан речей на підприємстві. Дані, що є основою прийняття рішень, представляються у формі фінансових звітів відповідних звітних періодів. Тому неможливо переоцінити значення повної та достовірної інформації про фінансовий стан та результати діяльності транспортного підприємства при вирішенні поточних і перспективних господарських проблем. Для прийняття правильних управлінських рішень на рівні підприємства повинні використовуватись дані, які відповідають певним правилам, вимогам і нормам, що є зрозумілими та прийнятними для користувачів.